

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

В.о. директора Оксана СУРМАЧ

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
для здобувачів фахової передвищої освіти
галузі знань 23 Соціальна робота
спеціальності 231 Соціальна робота

Львів – 2023

Схвалено цикловою комісією педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін ВСП «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (протокол № 1 від 31.08.2023 р.)

Укладачі програми:

Верхоляк Марія Романівна, викладач-методист, викладач соціальної педагогіки;

Михайлишин Романа Іванівна, викладач-методист, викладач соціальної психології;

Соболевська Оксана Богданівна – викладач вищої категорії, викладач методики соціально-педагогічної роботи.

Верхоляк М.Р., Михайлишин Р.І., Соболевська О.Б. Програма кваліфікаційного іспиту для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, спеціалізації Соціальна педагогіка. Львів: Малий видавничий центр, 2023. 42 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Організація та порядок проведення кваліфікаційного іспиту	4
Зміст програми	8
Критерії та норми оцінювання	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний іспит є однією з форм атестації здобувачів фахової передвищої освіти.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти обсягу знань, умінь, демонстрація набутих компетентностей.

Головним завданням іспиту є перевірка якості професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, виявлення відповідності підготовки випускника до вимог освітньо-професійної програми. Іспит є свідченням фаховості випускника, його готовності брати участь у вихованні, соціальній адаптації та реабілітації різних категорій населення.

Перелік і кількість дисциплін, що виносяться на кваліфікаційний іспит, обумовлений освітньою програмою та навчальним планом. Програму кваліфікаційного іспиту укладено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти України та освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, спеціалізації Соціальна педагогіка.

Програма побудована з врахуванням основних тем зі соціальної педагогіки, соціальної психології, методики соціально-педагогічної роботи; передбачає визначення рівня засвоєння знань і сформованості практичних умінь, навичок здобувачів освіти; дає змогу виявити психолого-педагогічне мислення, творчий підхід випускників до розв'язання соціально-педагогічних проблем.

Обсяг знань та умінь здобувачів освіти не виходить за межі освітньо-професійної програми, робочих навчальних програм, за якими велась підготовка майбутніх фахівців.

Програма та порядок проведення державного іспиту визначається Положенням про Екзаменаційну комісію у Відокремленому структурному підрозділі «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка».

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кваліфікаційний іспит приймається Екзаменаційною комісією, склад якої затверджується наказом директора Коледжу.

До складання іспиту допускаються здобувачі фахової передвищої освіти, які не мають академічної заборгованості.

Іспит проводиться за екзаменаційними білетами, складеними відповідно до робочих навчальних програм, визначених цикловою комісією викладачів педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін.

Екзаменаційна комісія працює у формі відкритих засідань.

Тривалість усного кваліфікаційного іспиту не повинна перевищувати 20 хвилин для одного студента.

Виконання всіх екзаменаційних завдань кваліфікаційного іспиту є обов'язковим.

Оцінки (бали) виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка кваліфікаційного іспиту визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні іспиту приймається більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Програма кваліфікаційного іспиту включає перелік питань зі соціальної педагогіки, соціальної психології, методики соціально-педагогічної роботи. Кожне питання містить структурні компоненти, що для здобувача освіти є орієнтиром (планом відповіді) на іспиті. Саме такий підхід допоможе випускникові готуватися, поєднуючи теоретичний матеріал з педагогічною практикою, сучасними психолого-педагогічними та соціально-педагогічними досягненнями.

В одному білеті слід уникати однотипних питань.

Зразок екзаменаційного білета:

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Соціальна педагогіка як наука та сфера практичної діяльності.
2. Теоретичні засади методів і технологій соціально-педагогічної роботи. Загальні та часткові технології в роботі соціального педагога.
3. Визначте норми та методи формування культури здоров'я дівчинки-підлітка.

Екзаменаційний білет усного кваліфікаційного іспиту складається з трьох завдань.

Перше завдання – теоретичне з курсу *соціальної педагогіки та соціальної психології*. Вимагає від випускника розкриття змісту, розуміння поданої інформації; передбачає розкриття конкретного теоретичного положення з демонстрацією вміння наводити приклади відповідно до завдання.

Максимальна кількість балів – 35.

Друге завдання – теоретичне з *методики соціально-педагогічної роботи*. Вимагає від випускника глибокого розкриття змісту, розуміння інформації, що подає здобувач освіти стосовно методів, форм та змісту матеріалу; передбачає розкриття конкретного теоретичного положення з демонстрацією вміння наводити приклади відповідно до теми.

Максимальна кількість балів – 35.

Третє завдання – практичне. Здобувачу освіти необхідно вирішити конкретне практичне завдання, задачу. Вимагає уміння використати теоретичні знання для вирішення соціально-педагогічної проблеми.

Максимальна кількість балів – 30.

У результаті вивчення *соціальної педагогіки* здобувач освіти повинен **знати**:

- базові соціально-педагогічні поняття, категорії;
- педагогічний інструментарій;
- основні сфери діяльності соціального педагога та інститути соціалізації;
- основи соціально-педагогічної роботи з дітьми різних категорій.

Вміти:

- здійснювати аналіз соціально-педагогічних впливів на процес соціалізації людини;
- планувати та здійснювати соціально-педагогічну діяльність;
- застосовувати знання й уміння при моделюванні заходів у реальній соціально-педагогічній практиці;
- надавати посередницькі послуги дітям і батькам в отриманні соціальної допомоги;
- підтримувати партнерські стосунки зі сім'єю, спільно вирішувати проблеми виховання та розвитку особистості дитини;
- здійснювати соціально-педагогічну взаємодію з батьками дітей, громадськістю, колегами;
- розробляти шляхи подолання соціальних проблем.

У результаті вивчення *соціальної психології* здобувач освіти повинен **знати**:

- сучасні тенденції розвитку соціально-психологічних знань;
- методи дослідження соціально-психологічних явищ і процесів;
- основні сфери застосування прикладної соціальної психології;
- соціально-психологічні аспекти становлення особистості, проблеми її соціалізації, особливості функціонування особистості у структурі суспільних дисциплін;
- психологічні особливості малих і великих соціальних груп, масових явищ, міжгрупової взаємодії.

Вміти:

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом соціальної психології;
- використовувати методи соціальної психології на практиці;
- здійснювати соціально-психологічну діагностику особистості;
- здійснювати професійний аналіз соціально-психологічних явищ і процесів;

- застосовувати засоби психологічного впливу у міжособистісному спілкуванні.

У результаті вивчення *методики соціально-педагогічної роботи* здобувач освіти повинен **знати**:

- особливості соціально-педагогічної роботи;
- основні поняття та методику соціально-педагогічної діяльності;
- принципи роботи соціального педагога;
- способи і критерії відбору матеріалу у роботі з клієнтами закладів;
- методи та методики соціально-педагогічної роботи;

Вміти:

- застосовувати методи та технології в соціально-педагогічній роботі;
- розробляти індивідуальні програми роботи з клієнтами;
- поєднувати у соціально-педагогічній діяльності різні види роботи;
- організовувати індивідуальні, групові та масові форми роботи.

В процесі кваліфікаційного іспиту здобувач освіти продемонструє:

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Спеціальні компетентності:

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.

СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.

СК 12. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК14. Здатність організовувати соціально-педагогічну роботу з особами, які опинились в складних життєвих обставинах і здійснювати соціальну інтеграцію осіб, які постраждали внаслідок війни у соціальне середовище.

Результати навчання:

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 3. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН 11. Аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх розв'язання.

PH 15. Знати теорію та володіти практикою професійного спілкування.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

МОДУЛЬ 1. Соціальна педагогіка як наука та сфера практичної діяльності.

✓ *Соціальна педагогіка як наука та сфера практичної діяльності.* Соціальна педагогіка та соціально-педагогічна діяльність, співвідношення теорії й практики, їх взаємозв'язок. Соціальна педагогіка: визначення, об'єкт, предмет, завдання. Функції соціальної педагогіки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками.

✓ *Соціальне виховання особистості.* Сутність соціального виховання. Мета, завдання, зміст, форми соціального виховання. Принципи соціального виховання і їх реалізація. Поняття виховної організації. Функції виховних організацій у процесі соціалізації особистості.

✓ *Поняття норми та відхилення від норми в соціальній педагогіці.* Значення понять «норма» і «відхилення від норми» в соціальній педагогіці. Вплив стану здоров'я та відхилень у здоров'ї дитини на процес її розвитку. Психічні відхилення від норми та соціалізація дитини. Соціальні й педагогічні норми, відхилення від них.

✓ *Соціальний педагог як особистість та професіонал.* Базові теоретичні знання соціального педагога. Професійні вміння: комунікативні, організаторські, прогностичні, проєктувальні. Психологічні характеристики соціального педагога. Морально-етичні, психоаналітичні, психолого-педагогічні якості соціального педагога.

✓ *Інфраструктура соціально-педагогічної діяльності.* Поняття соціальної інфраструктури, місце соціального педагога в ній. Соціальний педагог у закладах системи освіти, установах системи соціального захисту населення, закладах системи охорони здоров'я, установах культури, закладах пенітенціарної системи. Загальні та специфічні функції соціального педагога.

✓ *Робота соціального педагога з сім'ями.* Основні параметри та функції сім'ї. Типологія сімей. Характеристика батьківства. Соціальний статус сім'ї. Функції соціального педагога в роботі з сім'єю. Складові соціально-педагогічної допомоги сім'ї (освітня, психологічна, посередницька), їх характеристика. Форми соціально-педагогічної допомоги сім'ї. Головні напрями та зміст роботи соціального педагога з проблемними сім'ями.

✓ *Робота соціального педагога в школі.* Соціальні завдання школи в сучасних умовах. Основні функції, завдання та напрями діяльності соціального педагога в школі.

Циклограма роботи соціального педагога. Права й обов'язки соціального педагога в школі. Документація соціального педагога.

✓ **Система центрів соціальних служб для молоді.** Поняття центрів соціальних служб. Структура та завдання системи центрів соціальних служб. Основні напрями діяльності центрів, їх характеристика.

✓ **Навчально-реабілітаційні центри (НРЦ).** Мета, завдання, зміст роботи. Особливості умов навчання, виховання, утримання дітей у центрах. Деінституалізація як соціальний процес.

МОДУЛЬ 2. Основи соціально-педагогічної роботи з дітьми різних категорій.

✓ **Форми сімейного виховання дітей-сиріт і дітей, що залишились без піклування батьків.** Форми опікування дітей-сиріт в Україні, їх характеристика. Від дитячих будинків до виховання у сім'ї. Прийомна сім'я та дитячий будинок сімейного типу. Етапи соціально-педагогічної роботи з даними сім'ями. Патронат – нова форма сімейного виховання дітей-сиріт і дітей, що залишились без піклування батьків.

✓ **Соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки.** Поняття та характеристика девіантної поведінки. Причини девіантної поведінки дітей і молоді. Види девіантної поведінки дітей, молоді. Типи підлітків-правопорушників і напрями соціально-педагогічного впливу на них. Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки підлітків.

✓ **Насильство як соціальна проблема.** Види насильства, їх характеристика. Соціально-педагогічна робота з дітьми, які зазнали насильства.

✓ **Обдарованість як соціально-педагогічна проблема.** Поняття та види обдарованості. Ознаки, компоненти, типологія обдарованості. Проблеми обдарованих дітей. Особливості розвитку обдарованих дітей. Специфіка соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 208 с.
2. Безпалько О.В., Зверева І.Д., Веретенко Т.Г. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2013. 312 с.
3. Капська А., Пета І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 232 с.
4. Капська А.Й. Соціальна педагогіка: підручник / ред. А. Й. Капська. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 468 с.

5. Капська А.Й. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями : навч.-метод. посіб. [А.Й. Капська, І.В. Пеша, О.Ю. Міхеєва, М.Г. Соляник]. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 328 с.
6. Корнят В.С. Використання інтерактивних методів навчання у початковій школі: теоретичний аспект / В.С. Корнят, О.П. Рибак. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Одеса, 2020. Випуск 21. Том 3. С. 188-193.
7. Корнят В.С. Наставництво як новітня форма опіки над дітьми різних категорій. Підготовка педагогічних кадрів до роботи з різними категоріями дітей: виклики та можливості : матеріали міжвузівської (заочної) науково-практичної конференції. м. Хмельницький, 28 лютого 2018 р. Хмельницький : ПП «А.В. Царук», 2018. С. 77- 80.
8. Корнят В.С. Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів: формування діагностичних умінь: монографія / В С. Корнят ; за ред. С.О.Сисоеї. Львів: Растр-7, 2017. 258 с.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

МОДУЛЬ 1. Теоретичні засади соціальної психології.

✓ *Соціальна психологія як галузь психологічних знань.* Поняття про соціальну психологію як культурно-історичне явище та науку. Предмет, об'єкт соціальної психології. Структура соціальної психології. Базові категорії соціальної психології. Функції соціальної психології. Завдання соціальної психології.

✓ *Методологія та методи дослідження в соціальній психології.* Поняття методології дослідження. Характеристика методів дослідження у соціальній психології. Рівні соціально-психологічного дослідження. Етапи дослідження. Основні вимоги до методів соціально-психологічного дослідження.

✓ *Прикладна соціальна психологія. Основні сфери застосування прикладної психології.* Предмет, структура, функції і завдання прикладної соціальної психології. Особливості прикладних досліджень у соціальній психології. Основні сфери застосування прикладної соціальної психології (економіка та виробництво, політика, освіта і наука, охорона здоров'я, сім'я, правова сфера).

МОДУЛЬ 2. Спілкування як феномен соціальної психології.

✓ *Спілкування як соціально-психологічне явище.* Соціально-психологічна специфіка спілкування. Структура спілкування. Основні характеристики спілкування. Функції спілкування. Класифікація видів спілкування. Стилі спілкування.

✓ *Комунікація в міжособистісних відносинах. Міжособистісна взаємодія.* Сутність міжособистісної комунікації. Психологічні особливості вербальної комунікації. Психологічні особливості невербальної комунікації. Взаємодія як контакт між людьми. Типи взаємодії. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.

✓ *Соціально-психологічні основи педагогічного спілкування. Спілкування в соціальній діяльності.* Цілі і цінності педагогічного спілкування. Етика спілкування як прояв культури почуттів. Структура особистісно-групового педагогічного спілкування. Індивідуально-психологічні властивості педагога. Особливості міжособистісного спілкування педагога й учня. Педагогічні конфлікти, шляхи їх вирішення.

МОДУЛЬ 3. Соціальна психологія особистості.

✓ *Особистість з погляду соціальної психології.* Соціально-психологічна структура особистості. Проблема типології особистості. Потреби та мотиви особистості. Емоційна сфера особистості. Вольова сфера особистості. Індивідуально-психологічна властивість особистості.

✓ *«Я-концепція» як соціально-психологічний феномен.* Я-концепція: поняття та структура. Когнітивна складова Я-концепції. Афективно-оцінна складова Я-концепції. Ставлення до себе. Поведінкова складова Я-концепції.

✓ *Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.* Сутність соціалізації особистості, її сфер, стадій, інститутів і механізмів. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій. Вікові кризи життя та процес соціалізації індивіда. Механізми соціалізації. Асоціальні прояви особистості.

МОДУЛЬ 4. Соціальна психологія груп і міжгрупові взаємодії.

✓ *Мала група у контексті соціальної психології.* Сутнісні ознаки малої групи. Класифікація малих соціальних груп. Структурні характеристики малої групи. Групова динаміка. Керівництво та лідерство у малих групах. Проблема групової згуртованості, груповий конфлікт.

✓ *Психологія великих соціальних груп.* Поняття великих соціальних груп. Види великих соціальних груп. Структура психології великих соціальних груп, їх загальні ознаки. Психологія соціальних класів. Психологія етнічних груп. Психологічні особливості великих стихійних груп.

✓ *Соціальна психологія масових явищ і масових комунікативних процесів.* Суспільна й масова свідомість. Громадська думка й суспільний настрій. Стійкі регулятори спільнот: традиції, звичаї. Масова комунікація. Соціальна психологія рекламної політики. Масова культура й моделі поведінки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк Г.М. Соціальна психологія у термінах і поняттях: навч. посі. Львів: Львів: Видавництво: Львівська політехніка, 2018. 132 с.
2. Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування: практикум: Харків: НТУ «ХП», 2017. 172 с.
3. Основи соціальної психології: підручник / за ред. М.М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с.
4. Партика Н.В. Психологія конфліктів: навч.посіб. Львів: Видавництво: Львівська політехніка, 2019. 132 с.
5. Слюсаревський М.М., Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посіб. Львів: Видавництво: Львівська політехніка, 2020. 104 с. 13.Циба В.Т. Соціальна психологія: навч. посіб. Полтава: Дивосвіт, 2009. 335 с.
6. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія: навч. посіб. Львів: Видавництво: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
7. Соціальна психологія: навч.посіб для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко та ін. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
8. Татенко В.О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктивно-вчинковий підхід: монографія. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 140 с.

МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

МОДУЛЬ 1. Загальні методи та технології соціально-педагогічної роботи

- ✓ *Теоретичні засади методів і технологій соціально-педагогічної роботи.* Методи соціально-педагогічної діяльності. Соціальні технології – технології соціального функціонування суспільства. Класифікація соціальних технологій. Технології соціальної роботи: сутність, специфіка, види.
- ✓ *Методи та форми індивідуальної та групової соціально-педагогічної роботи.* Індивідуальна соціально-педагогічна робота, орієнтована на вирішення проблем суб'єкта. Етапи індивідуальної роботи. Поняття про метод групової роботи та його призначення. Етапи групової роботи.
- ✓ *Комунікативні технології в роботі соціального педагога.* Змістовні характеристики спілкування як технології. Завдання спілкування соціального педагога. Функції та етапи спілкування. Механізми впливу людей один на одного: емоційне зараження, навіювання, переконання, наслідування. Засоби спілкування.

Комунікативна компетентність соціального педагога. Основні комунікативні техніки в повсякденній практиці соціального педагога.

- ✓ **Методи та технології соціальної діагностики.** Сутність поняття «соціальна діагностика». Етапи та принципи здійснення соціальної діагностики. Проблеми соціальної діагностики. Методи проведення соціальної діагностики.
- ✓ **Методи та технології соціальної профілактики в соціально-педагогічній роботі.** Теоретичні засади технології соціальної профілактики. Основна мета проведення соціальної профілактики. Види профілактики, рівні її здійснення. Методи проведення соціальної профілактики. Структура процесу соціальної профілактики. Форми організації профілактики. Стратегії та принципи профілактики.
- ✓ **Методи та технології соціальної корекції.** Поняття соціальної корекції. Принципи корекційної роботи. Напрями здійснення соціальної корекції. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу. Соціальна корекція в умовах конфлікту. Взаємозв'язок та взаємозумовленість соціальної корекції і терапії.
- ✓ **Методи та технології соціальної експертизи.** Поняття соціальної експертизи. Мета, завдання, функції соціальної експертизи. Об'єкти та суб'єкти соціальної експертизи. Організаційні моделі соціальної експертизи. Методи соціальної експертизи.
- ✓ **Методи та технології соціальної реабілітації.** Соціальна реабілітація як напрям соціально-педагогічної роботи. Об'єкти та суб'єкти соціальної реабілітації. Види соціальної реабілітації. Структура процесу соціальної реабілітації. Форми організації соціальної реабілітації.
- ✓ **Методи та технології проєктування в соціально-педагогічній роботі.** Сутність соціального проєктування. Принципи соціального проєктування. Суб'єкти та об'єкти соціального проєктування. Характеристика етапів соціального проєктування. Стратегії проєктної діяльності. Методи й методики соціального проєктування.
- ✓ **Консультування як технологічний спосіб вирішення соціально-педагогічних проблем.** Загальна характеристика та види соціально-педагогічного спілкування, як засобу консультативної допомоги. Індивідуальне й групове консультування. Соціально-педагогічні технології сімейного консультування, типи соціально-педагогічного консультування сім'ї. Консультування по телефону як різновид соціально-педагогічної допомоги.

МОДУЛЬ 2. Спеціальні методи та технології соціально-педагогічної роботи

- ✓ **Методи та технології вуличної соціальної роботи.** Мета та завдання вуличної соціальної роботи. Знання й вміння соціального педагога, що працює в умовах

вуличного простору. Стратегія організації вуличної соціальної роботи. Особливості організації ігрових технік в умовах вуличної соціальної роботи.

✓ **Технологія організації соціального патронату.** Поняття та види соціального патронату. Мета соціального патронату. Об'єкти соціального патронату. Організація патронату сім'ї і дітей. Завдання соціально-педагогічного патронату сім'ї. Функції та основні принципи соціально-педагогічного патронату сім'ї.

✓ **Рекламно-інформаційна діяльність соціального педагога.** Засоби масової інформації (ЗМІ) як особливий чинник впливу на спосіб життя людини. Стратегія, тактика інформаційної діяльності соціального педагога. Соціальна реклама: сутність, специфіка, можливості використання в соціально-педагогічній роботі. Історія, предмет, завдання, цілі соціальної реклами. Види рекламно-інформаційних послуг. Створення і використання прес-релізу як форми взаємодії зі ЗМІ. Аналіз різних видів інформаційно-рекламної продукції соціальних служб.

✓ **Технології соціально-педагогічної роботи з сім'єю.** Типологія сімейної структури. Тенденцій розвитку сучасної сім'ї. Основні проблеми сучасної сім'ї. Особливості роботи соціального педагога з різними типами сімей. Типи допомоги, якої потребують сім'ї з боку соціальних служб. Технології допомоги потерпілим від насильства в сім'ї. Характеристика технологій, спрямованих на підтримку стабільності сім'ї. Зміст рівнів технологій соціальної роботи з неблагополучною у виховному плані сім'єю.

✓ **Технології соціально-педагогічної роботи з важковиховуваними дітьми.** Найбільш типові позиції важких підлітків у сім'ї. Напрямки педагогічної діяльності щодо профілактики та попередження соціально-негативних форм девіантної поведінки дітей і підлітків. Соціально-педагогічна діяльність у спеціалізованих закладах для важковиховуваних неповнолітніх.

✓ **Технології профілактики адиктивної поведінки у молодіжному середовищі.** Адиктивна поведінка: поняття і сутність. Синдром залежності. Ознаки вживання підлітками наркотичних засобів. Форми й методи профілактики адиктивної поведінки серед учнівської молоді. Первинна, вторинна й третинна профілактика залежностей.

✓ **Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми вулиці.** Загальна характеристика явища дитячої бездоглядності та безпритульності. Основні причин поширення безпритульності в Україні. Технології взаємодії суспільних інституцій у процесі здійснення соціально-педагогічної підтримки дітей вулиці.

МОДУЛЬ 3. Методика соціально-педагогічної роботи в різних сферах призначення і застосування.

✓ *Методика організації соціально-педагогічної роботи в закладах освіти.*

Заклади, які належать до системи освіти. Основні завдання соціально-педагогічної роботи в освітніх закладах, напрямки роботи. Функції діяльності соціального педагога в закладах освіти. Напрямки участі шкільного соціального педагога у виховному процесі. Документація соціального педагога в школі. Категорії документів соціального педагога в закладі освіти: обліково-реєстраційні; довідково-інформаційні; для службового використання.

✓ *Методики профорієнтаційної роботи соціального педагога в школі.*

Зміст, мета, завдання та функції профорієнтаційної роботи. Сутність і зміст профорієнтації підлітків. Технологічні та методичні характеристики видів профорієнтаційної роботи. Методики самовивчення професійних схильностей та інтересів. Методика «Карта інтересів». Методика для виявлення професійних нахилів (Л. Йовайши). Методика «Людина-машина». Методика «Типологія особистості та привабливе професійне середовище».

✓ ***Технології організації молодіжного дозвілля.*** Теоретичні основи дозвіллевої діяльності у молодіжному середовищі. Концепції, специфічні ознаки, основні параметри, функції, рівні, закономірності та принципи дозвілля. Методика організації дозвілля дітей і молоді. Вимоги до ігор в дозвіллевій діяльності.

✓ ***Соціально-педагогічна робота зі сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.*** Причини, за яких сім'я з дітьми потрапляє у складні життєві обставини. Напрями та форми соціальної роботи зі сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах. Алгоритм соціального супроводу сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

✓ ***Соціально-педагогічна робота в пенітенціарних закладах.*** Функції соціального педагога в пенітенціарних установах для неповнолітніх. Основні напрями діяльності соціального педагога в пенітенціарних установах для неповнолітніх (правовий та психологічний аспект). Основні методи роботи соціального педагога з неповнолітніми в умовах позбавлення волі.

✓ ***Технології соціально-педагогічної роботи з сім'єю, що виховує дитину з особливими освітніми потребами.*** Мета, зміст та особливості роботи з батьками, які виховують дитину з особливими освітніми потребами. Сутність соціально-педагогічної діяльності з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Типові проблеми батьків дитини з особливими освітніми потребами, які знижують їх адаптивні

можливості. Сутність соціально-педагогічної роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Характеристика змісту роботи з сім'єю. Алгоритм роботи соціального педагога з сім'єю дитини з особливими освітніми потребами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайнола Р. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 140 с.
2. Іванова І. Б. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг): навчальний посібник, 2018. 302 с.
3. Капська А., Пеша І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 232 с.
4. Ковальчук Т., Теслюк В. Технології соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2018. 360 с.
5. Колупаєва А.А. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Київ: Видавнича група Кенгуру, 2018. 160 с.
6. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2021. 324с.
7. Шевців З.М. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 248 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Соціальна педагогіка як наука і сфера практичної діяльності.
2. Соціальне виховання особистості.
3. Поняття норми та відхилення від норми в соціальній педагогіці.
4. Соціальний педагог як особистість та професіонал.
5. Інфраструктура соціально-педагогічної діяльності.
6. Робота соціального педагога з сім'ями.
7. Робота соціального педагога в школі.
8. Система центрів соціальних служб.
9. Форми сімейного виховання дітей-сиріт і дітей, що залишились без піклування батьків.
10. Соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки.
11. Насильство як соціальна проблема.
12. Обдарованість як соціально-педагогічна проблема.
13. Навчально-реабілітаційні центри (НРЦ).
14. Соціальна психологія як галузь психологічних знань.

15. Методологія та методи дослідження в соціальній психології.
16. Прикладна соціальна психологія. Основні сфери застосування прикладної психології.
17. Спілкування як соціально-психологічне явище.
18. Комунікація в міжособистісних відносинах. Міжособистісна взаємодія.
19. Соціально-психологічні основи педагогічного спілкування. Спілкування в соціальній діяльності.
20. Особистість з погляду соціальної психології.
21. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен.
22. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.
23. Мала група у контексті соціальної психології.
24. Психологія великих соціальних груп.
25. Соціальна психологія масових явищ і масових комунікативних процесів.
26. Теоретичні засади методів і технологій соціально-педагогічної роботи. Класифікація соціальних технологій.
27. Методи та форми індивідуальної соціально-педагогічної роботи.
28. Комунікативні технології в роботі соціального педагога.
29. Методи та технології соціальної діагностики.
30. Методи та технології соціальної профілактики в соціально-педагогічній роботі.
31. Методи та технології соціальної корекції.
32. Методи та технології соціальної експертизи.
33. Методи та технології соціальної реабілітації
34. Методи та технології проектування в соціально-педагогічній роботі.
35. Консультування як технологічний спосіб вирішення соціально-педагогічних проблем.
36. Методи та технології вуличної соціальної роботи.
37. Технологія організації соціального патронажу.
38. Рекламно-інформаційна діяльність соціального педагога.
39. Технології роботи зі сім'єю. Особливості роботи соціального педагога з різними типами сімей.
40. Технології соціально-педагогічної роботи з важковиховуваними дітьми.
41. Технології профілактики адиктивної поведінки у молодіжному середовищі.
42. Технології соціально-педагогічної роботи з «дітьми вулиці».
43. Методика організації соціально-педагогічної роботи в закладах освіти.
44. Методики профорієнтаційної роботи соціального педагога в школі.

45. Технології організації молодіжного дозвілля.
46. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.
47. Соціально-педагогічна робота в пенітенціарних закладах.
48. Методи та форми групової соціально-педагогічної роботи.
49. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'єю, що виховує дитину з особливими освітніми потребами.
50. Класифікація методів соціально-педагогічної роботи.

Практичні завдання

1. Визначте форми та методи формування культури здоров'я дівчинки-підлітка.
2. Розробіть план виховного заходу на тему: «Толерантність у суспільному житті».
3. Складіть план консультативно-корекційної роботи в сім'ях з високим рівнем конфліктності.
4. Розробіть проєкт сімейного свята «Тато, мама, я – патріотична сім'я».
5. Визначте тематику зустрічей старшокласників з представниками молодіжних організацій.
6. Розробіть зміст діяльності соціального педагога-організатора акції «Посмішка дитини».
7. Складіть план роботи соціального педагога з дитиною з особливими освітніми потребами, її батьками перед початком навчання в загальноосвітній школі.
8. Визначте основні форми та напрями роботи соціального педагога з дітьми з особливими освітніми потребами на підвищення в них самооцінки.
9. Складіть цикл занять з учнями загальноосвітньої школи з метою профілактики СНІДу та захворювань, що передаються статевим шляхом.
10. Визначте тему та основні компоненти проведення виховних заходів для обдарованих дітей у загальноосвітній школі.
11. Опишіть 2–3 гри, які ви могли б використати у ході тренінгового заняття з теми «Насильство: аспекти виникнення, відповідальність, шляхи уникнення».
12. Розробіть тематику соціально-педагогічних бесід для різних груп клієнтів.
13. Складіть план роботи соціального педагога в школі на вересень місяць.
14. Підберіть вправи для занять у гуртку творчої активності для дітей з особливими освітніми потребами.
15. Розробіть зміст інформаційного буклету («Кишенькової книги»), у якому міститиметься корисна інформація та практичні поради особам, які опинились в складних життєвих обставинах.

16. Розробіть план заняття з волонтерами в умовах роботи волонтерської школи.
17. Визначте тематику та мету виховних заходів для підлітків в Притулку для неповнолітніх.
18. Складіть план проведення індивідуальних консультацій з важковиховуваними підлітками.
19. Підберіть кілька методик для профорієнтаційної роботи зі старшокласниками.
20. Розробіть способи об'єднання учасників у малі групи.
21. Розробіть модель корекційної роботи з підлітками, що мають девіантну поведінку.
22. Розробіть модель соціально-педагогічної корекції дитини з вадами розвитку.
23. Розробіть прес-реліз запрошення на фестиваль сім'ї.
24. Підберіть кілька корекційних вправ для подолання тривожності першокласника.
25. Підберіть кілька вправ для проведення дозвілля в умовах літнього табору.

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти відбувається відповідно до Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка».

Перше завдання кваліфікаційного іспиту з курсу *соціальної педагогіки, соціальної психології*, максимальна кількість балів – 35; *друге завдання* – теоретичне з *методики соціально-педагогічної роботи* – максимальна кількість балів – 35; *третє завдання* – практичне з *методики соціально-педагогічної роботи* – максимальна кількість балів – 30.

До критеріїв оцінювання, що визначають фахову підготовку здобувачів освіти належить:

- *особливості засвоєння знань* (обсяг, змістовність, правильність, точність, ґрунтовність);
- *якість відповіді* (рівень осмислення, аргументації, аналіз, логічність, послідовність, виразність мовлення);
- *структура сформульованої відповіді* (самостійність суджень, їх науковість, грамотність, доцільність і прогностична ефективність практичного матеріалу).

Оцінювання теоретичних завдань:

35 – 31 балів:

здобувач глибоко, свідомо, повною мірою засвоїв програмовий матеріал, вичерпно, послідовно, аргументовано висвітлює питання; використовує наукову та професійну термінологію, приклади для підтвердження теоретичного матеріалу; вміє аналізувати поняття, твердження, закономірності; розкрити взаємозв'язок теорії і практики; грамотно обґрунтовує власні думки та судження; демонструє творчі здібності у розумінні й використанні навчального матеріалу; виразність мовлення.

30 - 20 балів:

здобувач виявив ґрунтовні знання програмового матеріалу; грамотно та по суті його викладає; основні теоретичні положення ілюструє відповідними прикладами; відповідає літературною мовою; неповна самостійність в аргументації; незначне порушення послідовності викладу; наявні неточності у використанні термінів; недостатньо чіткі висновки.

19 – 10 балів:

здобувач знає основний матеріал, але засвоїв його неповно; припускається неточностей; обирає недостатньо чіткі формулювання, не завжди розкриває суть понять; утрудняється у наведенні прикладів; наявні порушення логічності та послідовності викладу; нестане самостійне мислення, розкриття суті понять, явищ; не прослідковується причинно-наслідковість, взаємозв'язок у викладі матеріалу; невиразність мовлення, висновки неконкретні.

9 – 0 балів:

здобувач знає меншу половину з усієї частини програмового матеріалу; демонструє фрагментарність знань; порушений логічний і послідовний виклад матеріалу; робить істотні помилки у розкритті основних понять, термінології; виклад матеріалу безсистемний, зі значною кількістю помилок, без належної аргументації, невиразне мовлення, висновки відсутні.

Оцінювання практичного завдання:

30 – 25 балів:

здобувач глибоко і свідомо, повною мірою вирішує соціально-педагогічну проблему, задачу; вичерпно, послідовно, грамотно, логічно вибудовує технологію вирішення, ґрунтуючись на основних теоретичних положеннях; самостійно аналізує, пропонує різні шляхи виходу зі ситуації, наводить приклади з власної практики; мовлення виразне, граматично правильне; демонструє самостійне, творче застосування знань, розкриття причин і взаємозв'язку, взаємозумовленості.

24 – 18 балів:

здобувач знає теоретичний матеріал, вміє його застосувати у практичній діяльності; грамотно і по суті вибирає правильний, але не найкращий варіант виходу з проблемної ситуації; допускає окремі неточності та прогалини; відповідь аргументована; наявні власні судження та висновки, проте вони недостатньо чіткі.

17 – 10 балів:

здобувач знає теоретичні засади поставленої проблеми, проте не бачить практичного їх застосування; відповідь формулює нечітко, без логічного взаємозв'язку; може вийти на правильну відповідь за допомогою додаткових і навідних питань викладача; мовлення не чітке, висновки неконкретні.

9 – 0 балів:

здобувач не може виконати практичне завдання, не розуміє методики та технології застосування теоретичних знань для вирішення поставленої проблеми; відповідь безсистемна, без належної аргументації, висновки відсутні.

Оцінювання результатів за:

- за національною (4 – бальною) шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно;
- 100- бальною шкалою ЄКТС:

A – оцінка "відмінно" (90-100 балів) – відповідь повна;

B – оцінка "добре" (81-99 балів) – відповідь повна, але з кількома помилками;

C – оцінка "добре" (71-80 балів) – в цілому відповідь змістовна, з певною кількістю помилок;

D – оцінка "задовільно" (61-70 балів) – відповідь фрагментарна, зі значною кількістю неточностей;

E – оцінка "задовільно" (51-60 балів) – відповідь відповідає мінімальним критеріям;

FX – оцінка "задовільно" (25-50 балів) – відповідь не відповідає мінімальним критеріям;

Менше 51 балів – *незадовільно* (відповідь відповідає мінімальним критеріям);

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
A	90 – 100	Відмінно	5
B	81 – 89	Добре	4
C	71 – 80		
D	61 – 70	Задовільно	3
E	51 – 60		
FX	25 – 50	Незадовільно	2
F	0 – 24	Незадовільно	